

عنوان مقاله:

عیش یا عشق؟ (بررسی مهمترین ویژگی های عشق در تغزل های فرخی سیستانی)

محل انتشار:

دوفصلنامه پژوهش های ایرانشناسی، دوره 13، شماره 1 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 19

نویسنده:

حسین حسن رضایی - گروه آموزشی زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه فرهنگیان، صندوق پستی ۱۱۸۹ - ۱۴۶۶۵، تهران، ایران.

خلاصه مقاله:

«عشق» یکی از پرسامدترین واژه ها در ادبیات ایران و جهان است؛ از آنجاکه بیشتر انسان ها آن را تجربه می کنند، یکی از مضامین رایج هنر و ادبیات، عشق است. ادبیات فارسی نیز از همان آغاز تا به امروز، در قالب هایی چون مثنوی و غزل و داستان، به توصیف عشق پرداخته است. شاعران ایرانی، قبل از «غزل» از «تغزل» قصاید برای بیان عاطفه عشق بهره برده اند. شاعران قصیده سرا، در تغزل به موضوعات مختلفی مانند توصیف طبیعت و جوانی و باده پرداخته اند، اما عشق، یکی از مهم ترین مضامین تغزل، به خصوص در قصاید فرخی سیستانی، است. از میان شاعران سبک خراسانی، فرخی سیستانی تغزل های عاشقانه بیشتری دارد؛ از این رو بیش از شاعران هم عصر خود، به عاشقانه سرایی معروف است. با توجه به این عوامل، مقاله حاضر می کوشد جنبه های مختلف عشق را در تغزل های فرخی سیستانی بررسی کند. ابتدا رابطه عشق با ادبیات، جایگاه فرخی در شعر غنایی فارسی و تاثیر ارتباط با دربار و آسیبی که این موضوع بر ساختار شعر عاشقانه فرخی وارد کرده، یعنی ترجیح ممدوح بر معشوق، بیان شده است. سپس «ترک نژاد» بودن معشوق و وظیفه دوگانه او، لشکری و دلبری، بررسی شده است. شاهدبازی یا امردبازی و علل آن، موضوع بررسی بعدی است. در ادامه، تقلیل عشق در تغزل های فرخی به میل جنسی صرف و گاه حتی گرایش آن به سمت برخی انحراف های جنسی، همچون اعتیاد جنسی، واکاوی شده است. مقاله با ذکر دیگر ویژگی های مهم عشق در شعر و عصر فرخی، همچون وقوع گویی، نگاه خردگرایانه به عشق، سادگی زبان و اندیشه به پایان می رسد. مقاله حاضر که با روش توصیفی تحلیلی نوشته شده، نتیجه می گیرد که فرخی در تغزل هایش، به تاثیر از عوامل شخصی و سیاسی اجتماعی، همچون داشتن طبع جوان و لذت گرا، تنعم و رفاه اقتصادی، وفور زیبارویان ترک نژاد و «مرسوم بودن» شاهدبازی در آن دوره، بیشتر بیان کننده عشق جسمانی و شادکام و برخوردار و مذکر بوده است.

کلمات کلیدی:

فرخی سیستانی، تغزل، ویژگی های عشق، معشوق، ترک نژاد، مذکر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1696161>

